

Mobilmaster och hälsorisker:

Studie som påstods visa ingen cancerrisk för barn en bluff

Publicerad i Miljömagasinet den 9 juli 2010

Den 23 juni berättade media över hela landet att den största studien hittills visar att ”små barn som lever nära mobilbasstationer inte löper någon ökad risk att drabbas av cancer”. Studien är ännu ett exempel i raden av många det senaste året som gett allmänheten en felaktig bild av forskningsläget och riskerna.

En TT-artikel som publicerades över hela landet och i Sveriges Television (Rapport) påstod att ”*de allra flesta tidigare studier pekar entydigt på att inte finns några cancerrisker med att bo nära mobilbasstationer. Trots det är många människor som bor nära mobilmaster oroliga för sin hälsa.*”

Det är tvärtom så att majoriteten av de få studier som gjorts på cancerrisker av att bo nära mobilmaster visar förhöjda risker: två tyska studier samt en israelisk studie mot en enda studie som redovisar inga cancerrisker. Till detta ska läggas upprepade studier som sedan lång tid visat att den här formen av strålning, så kallad radiofrekvent strålning, är en cancerrisk. Såväl laboratoriestudier på celler och djur, som studier av människor som exponerats i yrkesliv och av boende runt radio/TV-master visar det.

Den nya studien, publicerad i British Medical Journal, är inte helt förvånande delvis finansierad av mobilindustrin via ett brittiskt mobilforskningsprojekt, MTHR. Med utgångspunkt från en omfattande forskningsgenomgång år 2000, Stewart-rapporten, beslöt man att det skulle göras en studie av om barn som bor i närheten av basstationer hade fått leukemi eller non-Hodgkin lymfom i ökad utsträckning. Studier på 90-talet hade visat att strålningen innebar en risk för dessa cancerformer och argumenten för studiens genomförande var att barn är känsligare för cancerframkallande påverkan, att cancereffekterna ses tidigare på barn, att de absorberar mer strålning och att de vistas under längre tider i bostäderna. Projektet presenterades 2003 och var tänkt att vara avslutat 2006. Först nu i juni 2010 presenteras alltså resultaten, som enbart blev en tummetott som inte säger något om cancerriskerna. Studien, liksom många andra där industrin fått inflytande, har så allvarliga brister att frågan kan ställas om studien medvetet skruvats för att inte visa något?

Studien utgick från 1397 barn i åldern 0-4 år som fått leukemi eller hjärntumörer mellan 1999 och 2001. Forskarna har aldrig kontaktat och intervjuat barnens föräldrar eller ens besökt boendeadressen och gjort mätningar av den strålning barnen möjligen utsatts för i hemmen. I stället inhämtade de uppgifter från ett register om barnets födelseadress och information från mobiloperatörerna om basstationers placering samt deras uteffekt. Därefter gjorde forskarna databeräkningar av strålningen på födelseadressen, och jämförde den beräknade exponeringen med en kontrollgrupp av barn som inte fått cancer. De konstaterade då att barn som fått cancer inte exponerats för mer strålning från basstationer eller bott närmare mobilmaster än barn som inte fått cancer *under tiden i mammans mage fram till födseln*.

Problemen med studien är många: För det första har analysen baserats på beräkningar av exponeringen utifrån uppgifter från en part i frågan som har gigantiska intressen av att inga risker visas. Kontrollmätningar har också visat att beräkningarna har en mycket dålig överensstämmelse med faktisk exponering, i synnerhet i stadsmiljö och någon kontrollmätning inne i bostäder har överhuvudtaget aldrig gjorts. Faktisk exponering beror på dämpande material i väggar, lägenhetens placering i fastigheten mm, något som forskarna inte har kunnat ta hänsyn till. Dessutom har studien helt fallerat på en av de viktigaste utgångspunkterna för studien: den att barnen skulle vistas mycket i bostaden under de första levnadsåren. Studien har enbart fokuserat på graviditetstiden och missat såväl barnens exponering under de första levnadsåren, som den exponering mamman kan ha utsatts för under graviditeten på arbetsplatsen. Dessutom har mobiltelefonanvändningen inte beaktats liksom andra källor till exponering för liknande strålning (DECT-telefoner, radaranläggningar, TV/Radiomaster).

Inte nog med det. Forskarna har valt att inte fokusera på de barn som möjligen skulle exponerats mest för strålning från basstationer under tiden i mammans mage. De valde en så låg gräns för ”den högst exponerade gruppen” att ingen överrisk kan förväntas: 600 meter från en mobilbasstation och beräknad exponering var över 0,017 mW/m². Varför valde forskarna dessa avgränsningar trots att det är känt från tidigare studier att cancerriskerna bland vuxna är högst inom 3-400 meter från en mobilmast? I städer borde avståndet vara ännu mindre, kanske inom 50 meter. Tydliga effekter på mikrovågssyndromet ses i epidemiologiska studier vid strålningsnivåer som är betydligt högre, över 1 mW/m² och mer.

Ett tydlig indikation på industrins inflytande över den aktuella rapporten, är att strålningen från en basstation jämförs med strålningen från en glödlampa och det påstås att inga tidigare studier skulle visat att strålningen är cancerframkallande. Strålningen från basstationer beskrivs dessutom som ”extremt låg”, långt under ICNIRP:s

gränsvärde, utan ett förtydligande om att gränsvärdet enbart skyddar mot omedelbara effekter av 30 minuters exponering samt att det utesluter cancereffekter. Dessutom rekommenderas att studien, trots alla kända brister, bör användas ”närhelst det dyker upp rapporter om onormal cancerförekomst nära mobilmaster”.

Samma vecka som allmänheten i Sverige fick veta att inga cancerrisker finns för små barn som ”lever nära mobilbasstationer” och att tidigare forskning ”entydigt” skulle visat samma sak, publicerade den tyske läkaren Horst Eger sin tredje studie över hälsorisker av att bo nära mobilbasstationer. Hans studier visar att mobilstrålning ökar risken för olika symtom som sammanfattas i mikrovågssyndromet. Eger mätte strålningen i hemmen som var i genomsnitt: 3,8 mW/m². Hans två första studier visar båda att risken för cancer är förhöjd för boende inom 400 meter från mobilmaster. Men detta har ledande svensk press inte berättat för allmänheten.

Mona Nilsson

Författare till Mobiltelefonins hälsorisker. Fakta om vår tids största miljö- och hälsoskandal (utkom juni 2010)

www.monanilsson.se

08-560 516 02